

26/4

Fil mag Sven Vallmark

skulle enligt en artikel i Aftonbladet i onsdags, skriven av dess Härnösandskorrespondent, under senaste tiden i långt mindre grad än tidigare ha utnyttjats i den svenska radion. Det uppges också att enligt ryktet detta skulle ha berott på inskrifande från ryska ambassaden; Vallmarks ofta mycket uppmärksammade "ekon" har som bekant gällt ryska händelser och förhållanden. Chefen för radions talavdelning, docent Nils Erik Bæhrendtz, har i Aftonbladet dementerat det berörda ryktet, men bekräftar uppgiften om Vallmarks minskade medarbetarskap. Hr Bæhrendtz förklarar att "vi var ense om att de Vallmarkska kommentarerna tenderade att bli alltför aggressiva..." Ny Dag ansluter sig entusiastiskt till denna åsikt.

Två medarbetare från Dagens Nyheter har med anledning av det inträffade genom Sveriges radio beretts tillfälle att lyssna till Vallmarks politiska kommentarer sedan årsskiftet. Vi finner docent Bæhrendtz karaktäristik totalt vilseledande. Man kan av Vallmarks inlägg förstå att han inte är kommunist, men i övrigt har dessa inlägg under året varit försiktigt hållna, utan iver och irritation, med ett minimum av omdömen och värderingar; att Vallmark är kunnig och saklig lär ingen vilja bestrida. Andra motiv kan ligga bakom Sveriges radios dispositioner, men motivet att Vallmark skulle vara alltför aggressiv synes oss orimligt, såvida man inte menar att radio-kommentarerna om ryska förhållanden skall vara kommunistvänliga — och detta tror vi inte att Sveriges radio menar. Vi vill särskilt betona att magister Vallmarks kritik av kommunismen kommer ojämförligt starkare fram i hans artiklar i Dagens Nyheter än i hans inlägg i radio. Ett klarläggande från Sveriges radio är påkallat.

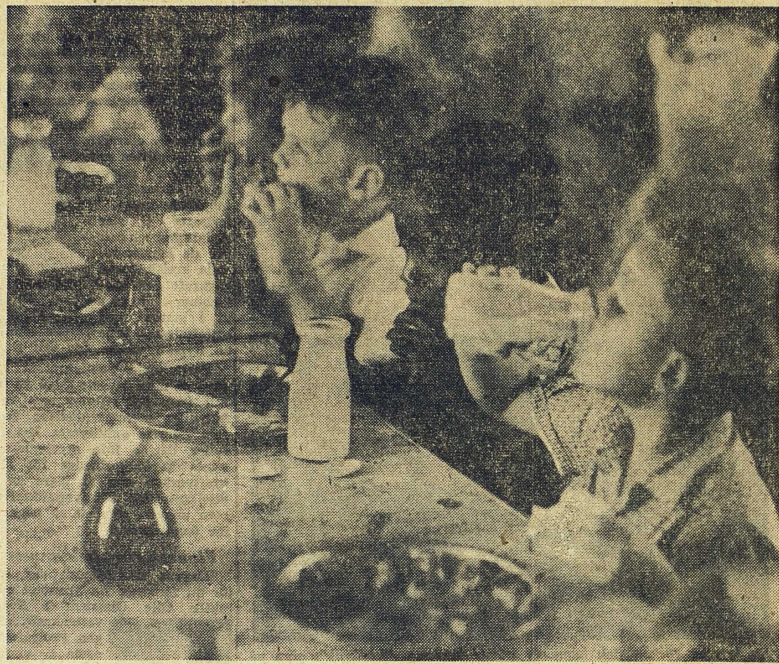
26/4 97

I SÖDERN råder allmänt föreställningen att den totala segregationen mellan vita och svarta är en gammal och obruten tradition. I fråga om vissa områden, särskilt skolorna, är det sant att uppdelning ständigt varit regel, om också en regel med åtskilliga undantag under äldre tid. Beträffande många andra områden är så inte fallet: det var först omkring sekelskiftet 1900 som segregation infördes i kommunikationsmedel, matställen, parker och annat liknande och som negrerna genom författningsändringar och lagar allmänt berövades sin rösträtt. Men tron på diskrimineringen som Söderns under många generationer helgade institution är en faktor av betydelse i motståndet mot reformerna.

Hur går det då när traditionen bryts — huvudsakligen genom unionella, av Norden och Västernt genomdrivna beslut — och likställighet genomförs? Såvitt jag vet finns ingen mera generell och fullständig undersökning av denna fråga, och att blott stödja sig på vad man "hör och ser" är i detta sammanhang än mera tvivelaktigt än eljest; förhållandena växlar från plats till plats, och bedömandet av dem är olika från person till person. Bilden av läget förvrids lätt därigenom att bråk och besvärigheter blir sensationer, som slås upp i tidningarna och diskuteras i hela landet, medan den lugna utvecklingen får mindre publicitet. Å andra sidan finns en tendens att såsom typiska dra fram idylliska historier om blandade studentorganisationer som väljer en neger till ordförande och om svarta och vita barn som leker tillsammans.

I fråga om samfärdsmedel synes, naturligt nog, svårigheterna ha varit ganska små. Sedan högsta domstolen fastslagit att segregation i mellanstatlig trafik är grundlagsstridig har det även i Södern blivit självfallet att vita och negrer sitter i samma kupé och till och med äter vid samma bord i restaurangvagnen; sedan negrerna genom sin berömda bojkott framdrivit upphävande av segregationen på bussar i Montgomery, Alabama, har man inte försökt att i praktiken bevara det gamla systemet. I de få områden i Södern där under senare år segregation på restaurangerna förbjudits — främst Washington D. C. — torde, liksom i Norden, en benägenhet finnas att genom ohövlighet och dålig servering hålla negrerna borta, och man ser ytterst sällan negrer på något bättre restauranger; i flagranta fall är det dock möjligt att få rättelse genom de lagar som stadgar höga bötesstraff

FÖRÄNDRINGENS PRAKTIK

Desegregation utan komplikationer?

att tvärtom börja i läroverket och småningom övergå till de lägre klasserna. Tilfälliga omständigheter har i flera fall lett till stora komplikationer. Om några rashetsare tar upp saken uppstår lätt en kedjereaktion: demonstrationer anordnas av en minoritet, föräldrarna blir rädda och tar sina barn ur skolorna, stämningen blir allt hetare och det blir nödvändigt att slå till reträtt eller att använda polis och militär. Clinton, Tennessee, och än mer Little Rock, Arkansas, visar hur situationen snabbt och av mycket begränsade anledningar kan bli kritisk. Skolbarnen själva tycks reagera föga mot desegregationen, om de inte hetsas av föräldrarna. Men det behövs inte mycket för att rashat skall bli på modet i en skolklass och slå ut i elakheter och slagsmål. Lärarna påstås i allmänhet ha visat lojalitet inför de fattade besluten och arbetar alltså på att minska slitningarna. Vid samtal med ett antal lärarinnor i högre skolor får jag ett starkt intryck av att de — oberoende av sin inställning i rasfrågor — hängivet verkar för att det stora experimentet skall lyckas.

Mrs L C Bates — ledare för NAACP:s lokalavdelning i Little Rock.

snittligt lägre sociala miljö och att negerkolorna varit sämre — med mindre dugliga lärare och större klasser — varför den angivna skillnaden i själva verket visar desegregationens nödvändighet. Givet är att negerungdomens sämre utgångsläge medfört ökat arbete för lärarna, en tendens till försening av studierna för de vita och ett behov av speciella och differentierade nya kurser. De mera optimistiska utgår från att här föreligger ett besvärligt övergångsstadium, som efter några år skall vara passerat.

En mindre, men i viss mån likartad svårighet ligger där i att negerlärarna genomsnittligt har lägre kompetens än de vita och att vita föräldrar inte vill ha svarta lärare till sina barn; på vissa håll har desegregationen därför lett till att ett antal negerlärare ställts utan arbete. Även på den punkten räknar man med en förbättring av situationen efter några år, genom bättre utbildning

svarta. Det var slående hur starkt uppgifterna och än mer tolkningarna gick isär, konservatism och pessimism å ena sidan, liberalism och optimism å den andra. En av skolrektorerna, en ovanligt intelligent dam, som vägrade att fälla ett bestämt omdöme, summerade erfarenheten: "Under dessa fyra år har blott ett par av mina lärare ändrat åsikt. De som var för segregation betonar hur svårt läget blivit och talar om alla konflikter och ledsamheter; de som önskade reformen finner sina förhoppningar och åsikter bestyrkta. De flesta ser bara vad de vill se."

HERBERT TINGSTEN

*

Föregående artiklar i Herbert Tingstens serie om Amerikas rasfråga har varit "Framsteg och reaktion" (6/4), "Södern befäster det vita väldet" (10/4), "Samtal i Södern" (15/4) och "Idéernas barriär" (20/4).

tionen "allvarligt skadat skolsystemet i Columbiadistriktet"; minoriteten av nordstatsmän vidgick visserligen att en del svårigheter förelåg, men ansåg att majoriteten sökte skylla alla skolsystemets brister på desegregationen. Under den följande debatten har bland andra en av Washingtons skolchefer, Carl Hansen, i en utförlig framställning sökt visa att en stor framgång vunnits i Washington; han betecknar rent av i skriftens titel vad som skett som "Ett underverk av social anpassning".

En sak är klar: från ren undervisningssynpunkt har desegregationen medfört betydande svårigheter. Negerungdomen har genomgående varit mindre kunnig än den vita ungdomen på samma skolstadium. Skolchefen i Louisville, Carmichael, berömd för sina insatser under desegregationen och utan varje tvivel positiv till reformen, förklarar i sin utmärkta bok "The Louisville Story", att i sjätte skolåret ett negerbarn från en negerkola är ett och ett halvt år efter ett vitt barn från en vit skola och att vid uppdelningens slopande en sådan skillnad framträdde i de blandade skolorna. Liknande uppgifter finns från åtskilliga skoldistrikt, bland dem Washington, och det finns inte skäl att betvivla deras riktighet. I Södern har man gärna dragit slutsatsen att skillnaden beror på olika naturbegåvning. Norden, stödd av den vetenskapliga forskningen, hävdar däremot att orsaken är negrernas genom-

för negerlärarna och minskat motstånd från de vita föräldrarnas sida.

På andra områden är läget än svårare att bedöma. Det sägs att negerbarnen ofta är snuskiga, att de begagnar fula ord och har otrevliga vanor, att de tidigare blir sexuellt mogna och att detta medför obehag och slitningar i relationerna. Andra förklarar att dessa vanskligheter överdrivs i propagandasyfte och att de skillnader mellan raserna som kan fastställas i huvudsak beror på att de svarta i regel kommer från en socialt sämre och framför allt fattigare miljö. Att de vita föräldrarna — vare sig av rena fördomar eller av de nu nämnda skälen — i viss omfattning söker komma från de blandade skolorna framgår i Washington av den stora utflyttningen till vita förstäder under de senaste åren. Till den integration som obundet umgänge mellan raserna innebär har man även på skolstadiet långt kvar.

I Washington besökte jag några av de stora läroverken och diskuterade frågan med rektorerna och åtskilliga lärare — vita och

Striden om desegregationens resultat har särskilt gällt Washington, unionens huvudstad, som 1954-1955 totalt slopade uppdelningen. År 1957 avgav en av representanthuset tillsatt kommitté ett betänkande om saken, som väckte stort uppseende. Kommittémajoriteten, som bestod av sydstatsmän, förklarade med stöd av en rad vittnesmål att desegrega-

Omar Carmichael, skolchef i Louisville.